

MATURA Z NOWINAMI 2023

Zasady oceniania rozwiązań zadań

Język polski

Arkusz 1.

Test *Język polski w użyciu*

Test historycznoliteracki

Ogólne zasady oceniania zadań w części testowej

Przykładowe rozwiązania zadań otwartych **nie są wzorcem** oczekiwanych sformułowań. **Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania** – również te nieprzewidziane jako przykładowe odpowiedzi w zasadach oceniania.

- Odpowiedzi nieprecyzyjne, niejednoznaczne, niejasno sformułowane uznaje się za błędne.
- Gdy jako rozwiązanie tego samego zadania zdający podaje kilka odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a inne – błędne, nie otrzymuje punktów za żadne z tych rozwiązań.
- Jeżeli informacje zamieszczone w odpowiedzi (również te dodatkowe, a więc takie, które nie wynikają z treści polecenia) świadczą o niezrozumieniu omawianego zagadnienia i zaprzeczają pozostałej części odpowiedzi stanowiącej prawidłowe rozwiązanie zadania, to za odpowiedź jako całość zdający otrzymuje 0 pkt.
- Jeżeli rozwiązanie zadania sprawdzającego znajomość problematyki i treści lektur obowiązkowych zawiera kardynalny błąd rzeczowy, to ocenia się je na 0 pkt.
- W zadaniach zamkniętych każdy sposób oznaczenia odpowiedzi (podkreślenie, przekreślenie, zakreślenie, obwiedzenie itd.) jest uznawany za wybór tej odpowiedzi.

Zadanie 1.(0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie poprawnego wniosku.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Autorzy obydwu tekstów zwracają uwagę, że konsumpcjonizm to postawa, w której konsumpcja stała się powszechną, dominującą cechą współczesnego społeczeństwa; postawa ta wpływa negatywnie na człowieka.

Zadanie 2.(0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – sformułowanie tezy i uzasadnienie

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Takie przekonanie nie znajduje potwierdzenia w tekście Jana Szmyda. Felicjan Byłok jest skłonny uznać, że zakupy z określonym celem, dla zaspokojenia potrzeb mogą mieć charakter użyteczny. Jan Szmyd twierdzi, że konsumpcja nie zna takiego rozróżnienia, jest to tylko iluzja użyteczności. Zmierza to do jeszcze większego podporządkowania człowieka temu zjawisku.

Zadanie 3. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt- wskazanie dwóch poprawnych odpowiedzi
0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Prawidłowa odpowiedź: PP

Zadanie 4. (0-2)

Zasady oceniania

2 pkt- za podanie nazwy środka językowego oraz części mowy
1 pkt- za podanie nazwy środka językowego
0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Prawidłowa odpowiedź

nazwa środka językowego- wyliczenie
część mowy- bezokolicznik

Zadanie 5. (0-1)

Zasady oceniania

1 pkt- za podanie trzech czynników
0 pkt- brak odpowiedzi lub odpowiedź nieprawidłowa

Przykładowa odpowiedź

- ilość (nadmiar- niedobór - brak zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka)
- zasięg (większa liczba osób cierpi z powodu braku np. jedzenia)
- miejsce (kraje rozwinięte - nierozwinięte lub słabo rozwinięte)

Zadanie 6. (0-4)**Zasady oceniania notatki syntetyzującej**

Za notatkę syntetyzującą można uzyskać 4 punkty, w tym 3 punkty za treść i 1 punkt za poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.

	3	2	1	0
		notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 3 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A, B i C określone dla 2 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów	notatka spełnia kryteria A i C określone dla 1 pkt, ALE nie została zachowana dozwolona liczba wyrazów
		ALBO	ALBO	ALBO
A. przedstawienie stanowiska każdego autora	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, na odpowiednim poziomie uogólnienia	notatka przedstawia – oparte na kluczowych dla tematu informacjach – stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście, ale poziom uogólnienia jest zaburzony	notatka przedstawia stanowisko każdego autora względem zagadnienia określonego w temacie notatki, odtworzone na podstawie informacji zawartych w tekście	notatka nie spełnia żadnego z kryteriów określonego dla 1 pkt
B. zestawienie stanowisk obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	w notatce zestawiono stanowiska obu autorów; poprawnie wskazano np. punkty wspólne/rozbieżne albo różnorodność aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	stanowisk obu autorów nie zestawiono albo zestawiono je niepoprawnie; nie wskazano np. punktów wspólnych/rozbieżnych albo różnych aspektów zagadnienia określonego w temacie notatki ujętych w tekstach obu autorów	
C. spójność	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	notatka stanowi logiczną i zorganizowaną całość ALBO w notatce występują usterki w spójności	
D. długość notatki	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	60–90 wyrazów	

Poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna

1 pkt – poprawny zapis, dopuszczalne dwa błędy (językowe, ortograficzne lub interpunkcyjne).

0 pkt – trzy i więcej błędów (językowych, ortograficznych lub interpunkcyjnych).

Informacja o zasadach oceniania notatki syntetyzującej napisanej przez zdających ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (z dysleksją lub dysortografią)	
Treść (0–3)	Egzaminator ocenia treść notatki syntetyzującej zgodnie z tabelą zamieszczoną na s. 4 tego dokumentu.
Poprawność językowa (0–1)	1 pkt – zapis poprawny językowo, dopuszczalne trzy błędy językowe. 0 pkt – cztery i więcej błędów językowych. <i>Uwaga. Oceniając notatkę syntetyzującą zdającego, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksję lub dysortografię), egzaminator nie będzie oceniał poprawności ortograficznej ani interpunkcyjnej.</i>

Przykładowa notatka

Felicjan Byłok łączy zjawisko konsumpcji z shoppingiem, wyróżnia dwa jego rodzaje-spontaniczne zakupy w centrach handlowych oraz oglądanie wystaw bez zamiaru zakupu. Sklepy oddziałują na konsumenta na różnych płaszczyznach i człowiek nie jest w stanie się temu oprzeć. Natomiast z tekstu Jana Szmyda wynika, że konsumpcja jest bezwzględna machiną, która podporządkowuje sobie człowieka i mu nie służy - jest to zjawisko sztucznie sterowane. W obu tekstach podkreślono, że konsumpcja jest zjawiskiem powszechnym we współczesnym świecie i negatywnie wpływającym na człowieka, aczkolwiek autor tekstu 1. zauważa jeszcze użyteczność niektórego rodzaju zakupów. (89 wyrazów)

Zadanie 7.(0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie dwóch środków językowych oraz przykładów

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

nazwa środka językowego	przykład
apostrofa	<i>Śluchaj, o Boże, mojego wołania (...)</i>
powtórzenie	<i>bo Ty (...)</i> <i>Bo Ty, o Boże, (...)</i>
inwersja	<i>imię Twe</i>
wykrzyknienie	<i>Chciałbym zawsze mieszkać w Twoim przybytku, uciekać się pod cień Twoich skrzydeł!</i>

Zadanie 8.(0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie imion bohaterów wraz z określeniem, na czym polega paradoks

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Bohaterowie: Syzyf i Prometeusz

Wyjaśnienie: Paradoks polega na tym, że tak naprawdę obydwaj bohaterowie znaleźli się w sytuacji bez wyjścia - Syzyf skazany na wieczne wtaczanie głazu, a Prometeusz na przykucie do skał Kaukazu. Zamiana nie miałaby sensu, bohaterowie cierpią podobnie.

Zadanie 9.(0-1)

Zasady oceniania

1 pkt – za podanie trzech poprawnych odpowiedzi

0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

- A. 2
- B. 4
- C. 1

Zadanie 10. 1. (0-1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za zaznaczenie poprawnej odpowiedzi
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź: B

Zadanie 10.2. (0-1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za wskazanie zależności oraz uzasadnienie
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Tak, obraz Kasandry jest taki sam. Kasandra została ukazana jako wieszczka, która przewidziała zagładę Troi, ale której nikt nie wierzył. U Kochanowskiego Kasandra mówi o swoich prorocत्वach, w które za sprawą Apolla nikt nie wierzy, są jak słowa rzucane na wiatr. Szymborska mówi wprost o prorokach, którym nikt nie wierzy.

albo

Nie, nie jest taki sam - Kochanowski ukazuje Kasandrę w momencie, kiedy wojna dopiero za moment się rozpocznie, Kasandra próbuje ostrzec mieszkańców Troi. Szymborska pokazuje Kasandrę w chwili ostatecznej zagłady Troi, kiedy Kasandra odczuwa gorzką satysfakcję, gdyż to co przepowiedziała, spełniło się.

Zadanie 11. (0-2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – trafna interpretacja z uwzględnieniem dwóch elementów graficznych.
- 1 pkt – trafna interpretacja z uwzględnieniem jednego elementu graficznego.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź oceniona na 2 punkty

Grube, metalowe łańcuchy nawiązują do sytuacji Polski znajdującej się pod zaborami. Symbolizują uciemiężenie narodu polskiego, niewolę, zwłaszcza młodzieży polskiej, którą prześladowuje Nowosilcow. Łańcuchy układają się w kształt krzyża, który w kontekście utworu stanowi symbol męczeństwa narodu polskiego, być może stanowi nawiązanie do wyrażonego w dramacie przekonania o szczególnej roli Polski w dziejach świata („Polska Chrystusem narodów”). Oko zamknięte w trójkącie jest symbolem Boga, przeciwko któremu buntował się główny bohater dramatu, Konrad, w czasie Wielkiej Improwizacji. Jasny, delikatny promień padający z oka sugeruje jednak, że oko jest symbolem Bożej Opatrzności, która czuwa nad polskim narodem.

Zadanie 12.1. (0-1)**Zasady oceniania**

1 pkt- za wskazanie prawidłowej odpowiedzi
0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź: C

Zadanie 12.2 (0-1)**Zasady oceniania**

1 pkt- za wskazanie rodzaju stylizacji i określenie jej funkcji
0 pkt- za brak odpowiedzi lub odpowiedź nieprawidłowa

Przykładowa odpowiedź

Eliza Orzeszkowa wykorzystła stylizację biblijną - przedstawia postać Traugutta jako osobę gotową do największych poświęceń dla ojczyzny. Bohater porzucił rodzinę, aby iść walczyć i prowadzić innych do walki. Autorka sakralizuje w ten sposób bohatera, a tym samym powstanie styczniowe.

Zadanie 13.1 (0-1)**Zasady oceniania**

1 pkt- za wskazanie poprawnych odpowiedzi
0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

PF

Zadanie 13.2. (0-1)**Zasady oceniania**

1 pkt- za poprawną odpowiedź odnoszącą się do dwóch tekstów
0 pkt- odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Obraz Wojciecha Weissa mógłby stanowić ilustrację wiersza Kazimierza Przerwy-Tetmajera. Postać przedstawiona na obrazie, tytułowy melancholik, przyjmuje postawę dekadencją (zwieszenie głowy, smutek, rezygnacja). Utwór Tetmajera to manifest dekadentyzmu, człowiekowi końca wieku zostaje jedynie zwieszenie nieme głowy, człowiek ma poczucie, że nic już go nie czeka.

Zadanie 14. (0-2)

Zasady oceniania

2 pkt - podanie dwóch przykładów z lektury pokazujących negatywny stosunek Żeromskiego do rewolucji

1 pkt- podanie jednego przykładu

0 pkt- brak odpowiedzi lub odpowiedzi nieprawidłowe

Przykładowa odpowiedź za 2 pkt

- Ukazanie brutalności i okrucieństwa rewolucji w Baku – rewizje, konfiskaty majątków, inwigilacja, skazywanie na ciężkie kary, mordowanie
- Ostateczna zmiana nastawienia do rewolucji głównego bohatera pod wpływem śmierci matki i ujrzenia zwłok młodej Ormianki
- Ukazanie, że rewolucja nie jest rozwiązaniem problemów, a tylko bezmyślnym rozlewem krwi
- Ukazanie zupełnego braku realnej wiedzy dotyczącej tego, czym jest komunizm i do czego może doprowadzić rewolucja, poprzez wprowadzenie postaci Antoniego Lulka.

Zadanie 15. (0-2)

Zasady oceniania

2 pkt - podanie planów narracyjnych oraz dokładnego wyjaśnienia, na czym polega zmniejszenie dystansu

1 pkt - podanie planów narracyjnych

0 pkt - brak odpowiedzi lub odpowiedzi nieprawidłowe

Przykładowa odpowiedź za 2 pkt

W utworze Stasiuka mamy do czynienia z dwoma czasami akcji - czas przeszły (dzięki retrospekcji wracamy do czasów budowy cerkwi) oraz czas teraźniejszy (cerkwi już nie ma, została przeniesiona). Po cerkwi zostaje jednak cerkwisko i aura tego miejsca, w którym splata się świat materialny i metafizyczny, przeszły i teraźniejszy. Bohater opowiadając historię cerkwi, zapełnia pustkę po niej.